

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-03-12 i mål nr P 6539-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. Jacqueline Altberg
Vindhemsgratan 24 B
752 27 Uppsala

2. Birger Antonsson
Ringgatan 29 A
752 17 Uppsala

3. Hassan Azrang
Ringgatan 29 D
752 17 Uppsala

4. Sara Azrang
Ringgatan 29 D
752 17 Uppsala

5. Berit Bergström
Ringgatan 27 C
752 17 Uppsala

6. Bostadsrättsföreningen Dagfrid, 717600-1795
c/o Mikael Elvin
Ringgatan 25 A
752 17 Uppsala

7. Dagfrid samfällighetsförening, 716401-7589
c/o Annika Englund
Dalgatan 16 A
752 18 Uppsala

8. Per Hammar
Ringgatan 27 B
752 17 Uppsala

Dok.Id 1695915

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

9. Ingrid Krager
Ringgatan 29 A
752 17 Uppsala

10. Barbro Kvist
Ringgatan 25 C
752 17 Uppsala

11. Anders Lindén
Ringgatan 27 A
752 17 Uppsala

12. Mona Lindén
Ringgatan 27 A
752 17 Uppsala

13. Gunnel Lindh
Dalgatan 24 A
752 18 Uppsala

14. Annika Ohlson
Ringgatan 27 B
752 17 Uppsala

15. Frank Watson
Ringgatan 27 F
752 17 Uppsala

16. Karin Watson
Ringgatan 27 F
752 17 Uppsala

17. Elisabeth Watson Straarup
Ringgatan 29 B
752 17 Uppsala

18. Frederik Watson Straarup
Ringgatan 29 B
752 17 Uppsala

Motpart

1. Uppsala kommun
753 75 Uppsala

2. Genova Luthagen AB, 556864-7936
c/o Genova Property Group
Smålandsgatan 12
111 46 Stockholm

SAKEN

Detaljplan för del av kvarteret Dagfrid i Uppsala kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Plan- och byggnadsnämndens i Uppsala kommun beslut den 22 augusti 2019, § 226, dnr PBN 2014-001126, att anta detaljplan för del av kvarteret Dagfrid i Uppsala kommun.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Jacqueline Altberg, Birger Antonsson, Hassan Azrang, Sara Azrang, Berit Bergström, Bostadsrättsföreningen Dagfrid, Dagfrid samfällighetsförening, Per Hammar, Ingrid Krager, Barbro Kvist, Anders Lindén, Mona Lindén, Gunnel Lindh, Annika Ohlson, Frank Watson, Karin Watson, Elisabeth Watson Straarup och Fredrik Watson Straarup (i det följande benämnda klagandena) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Uppsala kommun och Genova Luthagen AB har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Klagandena har anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljödomstolen.

Uppsala kommun har anfört följande:

Arbetet med detaljplanen påbörjades 2014 och handlades enligt ett normalt planförfarande. Detaljplanen bedöms inte vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt och den kan inte antas leda till betydande miljöpåverkan. Detaljplanen är vidare förenlig med kommunens översiktsplan och länsstyrelsens granskningsyttrande. Den avser en begränsad åtgärd på en redan bebyggd fastighet där bostäder kommer att tillåtas utöver befintlig detaljhandelsverksamhet. Detaljplanen bedöms inte ha ett stort allmänt intresse då den i första hand endast engagerat sakägare och boende i närområdet. Det har därför saknats anledning för kommunfullmäktige att fatta beslut om att anta detaljplanen. Kommunen har således haft rätt att delegera frågan om antagande av detaljplan till plan- och byggnadsnämnden.

Klagandena har anfört att kommunen i andra detaljplaner i närområdet har tagit större hänsyn till kulturmiljöfrågor. I dessa fall har de befintliga byggnaderna eller nära

intilliggande byggnader haft ett utpekad kulturhistoriskt värde. Den befintliga byggnaden inom fastigheten Luthagen 27:12 har i sig inget kulturhistoriskt värde. Inte heller intilliggande byggnader inom kvarteret har sådant värde. De byggnader som pekats ut som kulturhistoriskt värdefulla i nära anslutning till byggnaden är belägna på andra sidan Ringgatan och på andra sidan Junkkilsgatan. Dessa flerbostadshus kulturhistoriska värde påverkas inte negativt av den förslagna byggnadens volym och gestaltning.

Kommunen har tagit hänsyn till både allmänna och enskilda intressen enligt 2 kap. 1 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detaljplanen har i enlighet med 4 kap. 36 § PBL utformats med skälig hänsyn till befintlig bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Planen innebär inte ett oproportionerligt intrång i föreningarnas eller övriga sakägares intressen. Länsstyrelsen har valt att inte överpröva kommunens antagandebeslut. När det gäller frågor om olägenheter gällande insyn, försämrade ljus- och solförhållanden, buller och försämrad utsikt, samt utredning av trafikfrågor, parkeringsbehov och VA- och dagvattenhantering hänvisar kommunen till svar i samrådsredogörelse och granskningsutlåtande. Detsamma gäller för risk för skador på intilliggande fastigheter i samband med byggnation.

Kommunen har i Mark- och miljööverdomstolen gett in kommunfullmäktige i Uppsala kommuns beslut den 26 mars 2012 om delegation till plan- och byggnadsnämnden att fatta beslut om detaljplan samt utdrag ur delegations- och arbetsordning för plan- och byggnadsnämnden.

Genova Luthagen AB har hänvisat till vad kommunen har anfört i målet och tillagt följande:

Ingen allé kommer förstöras vid exploateringen. Matvarubutiken kommer att finnas kvar på fastigheten. Bolaget och butiken har i hyresavtal förbundit sig att säkerställa att butiken kommer finnas kvar i det aktuella området.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Som mark- och miljödomstolen konstaterat ska den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta en detaljplan endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna (13 kap. 17 § första stycket PBL). Prövningen stannar därför i många fall vid en bedömning av om beslutet att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen. Vid prövningen av frågor enligt plan- och bygglagstiftningen ska dock hänsyn tas till både enskilda och allmänna intressen (2 kap. 1 § PBL).

Flera av de klagande har anfört att det inte funnits förutsättningar för plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun att genom delegation anta detaljplanen, att utredningen om markförhållanden inom området är otillräcklig samt att VA- och dagvattenutredningen är bristfälliga. Även utredningen av parkeringsbehovet har ifrågasatts. Vidare har några av de klagande anfört att ett genomförande av detaljplanen kan medföra skada på närliggande bebyggelse och ledningar samt medföra trafikfara och buller. Byggnationen kommer enligt flera av klagandena även att innebära en otillåten negativ påverkan på stadsbilden och förvanskning av kulturmiljön i området.

När det gäller ovan berörda frågor gör Mark- och miljööverdomstolen inte någon annan bedömning än mark- och miljödomstolen. Det finns alltså inte skäl att upphäva beslutet om att anta detaljplanen på någon av dessa grunder.

Flera av klagandena har vidare anfört att ett genomförande av detaljplanen kommer medföra betydande olägenheter för dem i form av skuggning av och insyn i deras bostadshus och uteplatser.

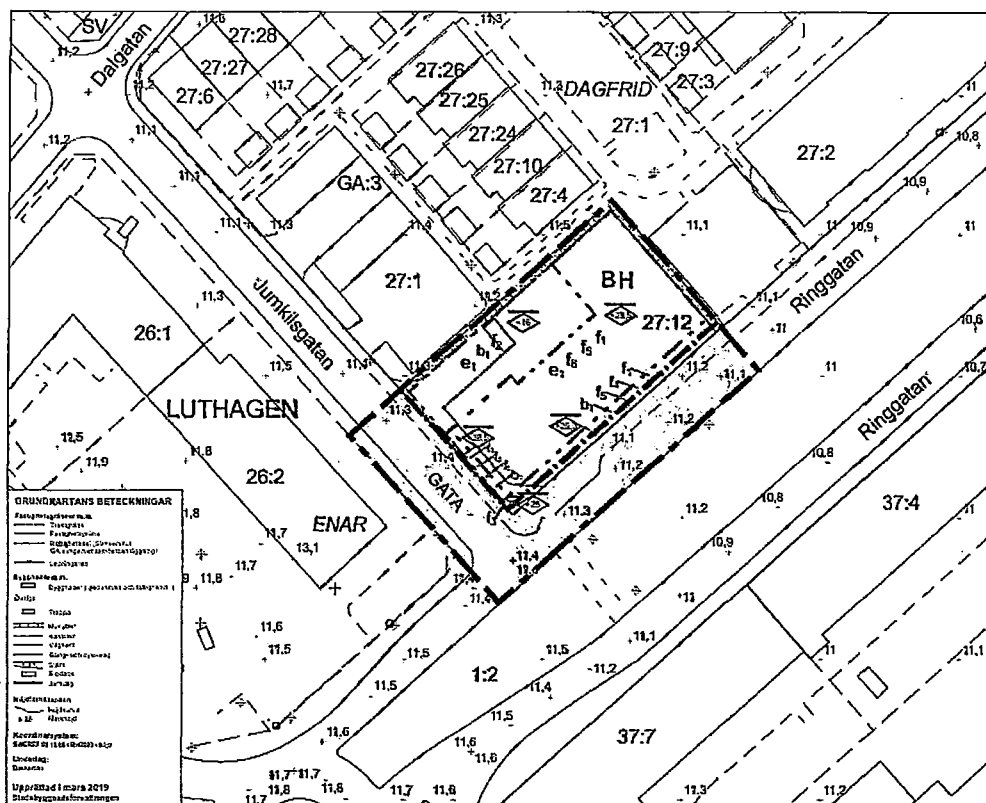
Planläggning av markområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket medför en sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt (2 kap. 9 § PBL). Vid bedömningen av om en byggnad eller dess avsedda användning medför betydande olägenhet för omgivningen

ska beaktas bl.a. olägenheter för grannar i form av sämre ljusförhållanden och insyn. Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet är att betrakta som betydande olägenhet måste hänsyn tas till områdets karaktär och förhållanden på orten (se prop. 1985/86:1 s. 483 f. samt prop. 2009/10:170 s. 168 och s. 417). Enligt praxis är förtätning i centrala delar av tätorter, som innebär bl.a. skymd sikt, skuggning och insyn, något som närboende ofta har att förvänta sig.

Planområdet ligger i de centrala delarna av Uppsala, i kvarteret Dagfrid. Detaljplanen ersätter delar av den plan från 1974 som gäller för kvarteret Dagfrid och ytterligare några kvarter i Eriksdalsområdet (PL 26 E). I närheten av det här aktuella planområdet, på andra sidan Ringgatan, finns flerbostadshus i tre och fyra våningar. Enligt översiktsplanen från 2016 omfattas planområdet av vad som kallas stadsbygden där det ses som positivt att förtäta med bostäder och verksamhetslokaler. Det förhållandevis korta avståndet till Uppsalas stadskärna och förekomsten av flerbostadshus i närheten av planområdet talar för att viss förtätning kunnat förväntas i området. Av handlingarna i målet framgår dock även att kvarteret Dagfrid präglas av en småskalig bebyggelse bestående av radhus och flerbostadshus uppförda i två och tre våningar, i linje med planen från 1974.

Bedömningen av de olägenheter som detaljplanen kan ge upphov till ska ske med utgångspunkt i den mest ingripande utformning som planen medger (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 6 december 2017 i mål nr P 10986-16).

Av detaljplanehandlingarna framgår följande: Planområdet omfattar cirka 1 600 m² varav cirka 930 m² är kvartersmark. Detaljplanen medger bygg rätt för en byggnad med detaljhandel i bottenvåningen samt bostäder i övriga våningar. Den högsta nockhöjden för en del av byggnaden är 16 m över angivet nollplan. Taket på denna del av byggnaden ska enligt planbestämmelserna utformas som bostadsgård med plantering. Nockhöjden för den del av byggnaden som vetter mot Ringgatan och som kan uppföras i vinkel mot de bakomliggande radhusen är 28,5 m från angivet nollplan.

Utdrag från plankartan.

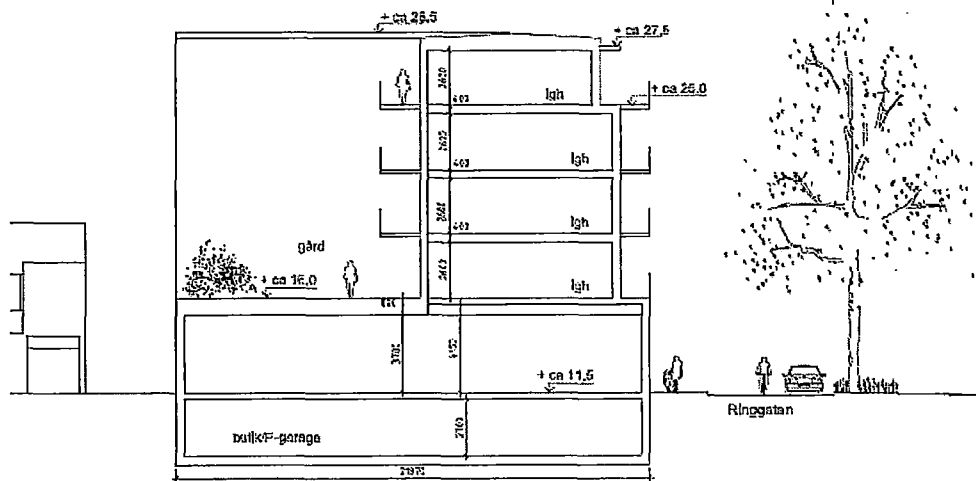

Illustration från planbeskrivningen. Till vänster syns den befintliga radhuslängan.

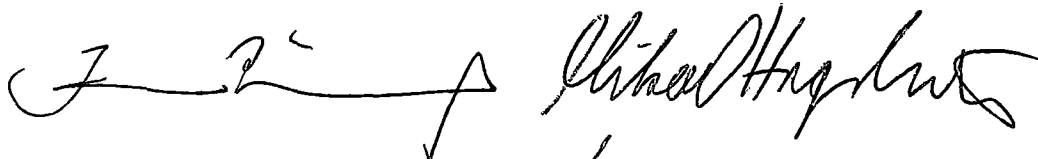

De skuggstudier som har tagits fram av kommunen visar att flera närläggna fastigheter kommer att drabbas av viss skuggning av den tillkommande byggnaden. Studien omfattar fyra klockslag ett visst datum i mars, juni och december. Enligt Mark- och

miljööverdomstolens bedömning kan den utökade skuggning som kan förväntas inte ensamt anses utgöra en sådan betydande olägenhet som avses i 2 kap. 9 § PBL.

Vad avser frågan om insyn kan konstateras att detaljplanen föreskriver att taket på byggnadens bottenvåning ska utformas som bostadsgård som det går att vistas på. Av planhandlingarna framgår vidare att avståndet från det närmaste radhuset till byggnadens bottenvåning och flygel är ca 4,5 m, dvs. samma avstånd som till den idag befintliga byggnaden. Det korta avståndet mellan bebyggelsen inom detaljplaneområdet och de befintliga radhusen skulle medföra en påtaglig insyn på uteplatserna i radhuslängan intill detaljplaneområdet. Mot bakgrund av att området idag i huvudsak är bebyggt med radhus och flerbostadshus i tre våningar har de boende i radhusen närmast planområdet inte haft att räkna med att en sådan bebyggelse som nu medges i detaljplanen skulle kunna komma att uppföras på platsen. Den omfattande insyn som kan väntas från den upphöjda bostadsgården och från bostäderna som kan uppföras i flera våningar samt den skuggning som ett genomförande av planen innebär får därför sammantaget anses medföra en betydande olägenhet för de boende i radhusen närmast planområdet. Detaljplanen är därmed inte förenlig med 2 kap. 9 § PBL.

Vid denna bedömning ska mark- och miljödomstolens dom ändras och detaljplanen upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Mikael Hagelroth och Ralf Järtelius, referent, samt tekniska rådet Inga-Lill Segnestam.

Föredragande har varit Linnea Haglund.

PARTER

Klagande

1. Jacqueline Altberg
Vindhemsgratan 24 B
752 27 Uppsala

2. Birger Antonsson
Ringgatan 29 A
752 17 Uppsala

3. Hassan Azrang
Ringgatan 29 D
751 27 Uppsala

4. Sara Azrang
Adress som 3

5. Berit Bergström
Ringgatan 27 C
752 17 Uppsala

6. Brf Dagfrid
c/o Ingrid Eiritz
Ringgatan 25 B
752 17 Uppsala

7. Brf Enegården
c/o Malin Lindgren
Ringgatan 18 A
752 17 Uppsala

8. Dagfrid Samfällighetsförening
c/o Annika Englund
Dalgatan 16 A
752 18 Uppsala

9. Per Hammar
Ringgatan 27 B
752 17 Uppsala

10. HSB Fyran
c/o Liv Lewis Elvander
Ringgatan 22 C
752 17 Uppsala

11. Ingrid Krager
Adress som 2

12. Barbro Kvist
Ringgatan 25 C
752 17 Uppsala

13. Anders Linden
Ringgatan 27 A
752 17 Uppsala

14. Mona Linden
Adress som 13

15. Gunnel Lindh
Dalgatan 24 A
752 18 Uppsala

16. Annika Ohlson
Adress som 9

17. Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd
c/o Inger Sjöberg
Storgatan 11
753 31 Uppsala

18. Frank Watson
Ringgatan 27 F
752 17 Uppsala

19. Karin Watson
Adress som 18

20. Elisabeth Watson Jr Straarup
Ringgatan 29 B
752 17 Uppsala

21. Frederik Watson Jr Straarup
Adress som 20

Motpart

1. Uppsala kommun
753 75 Uppsala

2. Genova Luthagen AB
C/o GENOVA PROPERTY GROUP
Smålandsgatan 12
111 46 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommuns beslut 2019-08-22 i ärende nr PBN 2014-001126, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för del av kvarteret Dagfrid, Luthagen 27:12 i Uppsala kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar Uppsala Pensionärsföreningars
Samarbetsråds och Brf Enegårdens överklaganden.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.
 3. Mark- och miljödomstolen avslår övriga överklaganden.
-

BAKGRUND

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun (kommunen) beslutade den 22 augusti 2019 att anta en ny detaljplan för en del av kvarteret Dagfrid i Uppsala kommun. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya bostäder och en något större livsmedelsbutik än den befintliga, samt att säkerställa en hög arkitektonisk kvalitet.

Länsstyrelsen i Uppsala län (länsstyrelsen) beslutade den 5 september 2019 att inte pröva kommunens antagandebeslut av detaljplanen enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Jacqueline Altberg, Birger Antonsson, Hassan Azrang, Sara Azrang, Berit Bergström, Brf Dagfrid, Brf Enegården, Dagfrid Samfällighetsförening, Per Hammar, HSB Fyran, Ingrid Krager, Barbro Kvist, Anders Linden, Mona Linden, Gunnel Lindh, Annika Ohlson, Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd, Frank Watson, Karin Watson, Elisabeth Watson Jr Straarup och Frederik Watson Jr Straarup (klagandena) har nu överklagat kommunens antagandebeslut.

YRKANDEN M.M.

Gunnel Lindh har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Hon har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Det finns en stor opinion mot den antagna detaljplanen. Den byggnation som möjliggörs genom detaljplanen kommer skilja sig från grannhusen då den nya byggnaden kommer att kunna bli fem våningar och 17 meter hög medan grannhusen är maximalt 3,5 våningar och 12 meter höga. Byggnadens höjd och storlek kommer att skugga intilliggande bebyggelse. Närheten till omgivande bebyggelse och den stora höjdskillnaden kommer också att innebära såväl insyn som en förstörd utsikt för de boende i närheten. Särskilt terrassen leder till insyn över radhusträdgårdarna. Byggnaden står inte heller i harmoni med den omgivande bebyggelsen. Frågan hur

lastning och lossning av varor till livsmedelsbutiken ska ske har inte lösts på ett tillfredsställande sätt.

Om beslutet att anta planen står fast måste fastigheten Luthagen 27:12 utträda ur gemensamhetsanläggningen Luthagen ga:3. Gemensamhetsanläggningen är inte anpassad för det stora antalet nya boende som detaljplanen kommer att medföra.

Dagfrid Samfällighetsförening och **Brf Dagfrid** har i första hand yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen och i andra hand att domstolen ska återförvisa ärendet till kommunen för fortsatt beredning.

Till stöd för sina yrkanden har föreningarna anfört i huvudsak följande:

Antagandet av detaljplanen är förenat med formella fel. Plan- och byggnadsnämnden var på grund av planens principiella intresse inte behörig att anta planen som i stället borde ha antagits av kommunfullmäktige.

Detaljplanen är också förenad med flera materiella fel. Kvarteret Dagfrid ligger i området Eriksdal med i huvudsak småskalig bebyggelse i traditionell utformning med sadeltak, träfasader och spröjsade fönster. Det bostadshus som möjliggörs genom planen kommer att avvika från kringliggande bebyggelse på grund av sin höga höjd och sitt platta tak. Planområdet ingår i ett kommunalt kulturmiljöområde och gränsar till ett område som är utpekad som särskilt värdefull bebyggelse. Dessa miljöer kommer att påverkas negativt av den nya bebyggelsen. Det enskilda intresset av att genomföra planen för att kunna höja fastighetens hyresintäkter måste stå tillbaka för det allmänna intresset av att bevara en ur kulturhistoriskt perspektiv intressant bebyggelse.

Den breddning av Ringgatan som enligt detaljplanen ska genomföras för att möjliggöra en lastzon för butiken är inte tillräcklig. Frågan kring framkomlighet och trafiksäkerhet har inte blivit tillräckligt analyserad. Platsen är inte lämplig med hänsyn till trafik och trafiksäkerhet.

Detaljplanen innebär också en betydande skuggning av de befintliga bostäderna i kvarteret Dagfrid. Dagsljus har en betydelsefull påverkan på människors hälsa och den aktuella skuggningen utgör en olägenhet som inte kan tolereras. Den nya byggnationen kommer därutöver medföra en oönskad insyn för de boende i området, inte minst på grund av den planerade terrassen som kommer möjliggöra insyn i såväl trädgårdar som bostadsrum. Vidare kommer utsikten påverkas.

Fastigheten Luthagen 27:12 ingår i gemensamhetsanläggningen Luthagen ga:3 som omfattar bland annat parkeringsplatser. Gemensamhetsanläggningen kommer att belastas alltför tungt av de drygt 30 nya bostadslägenheter och den större livsmedelsbutiken som planeras varför fastigheten, om planen antas, måste träda ur gemensamhetsanläggningen.

Annika Ohlson och **Per Hammar** har i första hand yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen och i andra hand yrkat att domstolen ska återförvisa ärendet till kommunen för fortsatt beredning.

De har till stöd för sina yrkande anfört i huvudsak följande:

Den nya byggnationen är inte ändamålsenlig. Den övriga bebyggelsen i kvarteret är utformad efter de speciella omständigheter som råder inom området Eriksdal. Att då uppföra en byggnad i fem våningar strider mot områdets karaktär och den värdefulla bebyggelsemiljön. Den föreslagna volymen om 17 meter och fem våningar står i brutal kontrast mot grannhusen. Byggnaden tar varken hänsyn till stadsbilden eller kulturmiljön. På grund av höjden kommer den nya byggnaden medföra allvarliga negativa skuggeffekter på intilliggande bebyggelse och de som bor där, vilket inte är acceptabelt med hänsyn till de kunskaper man har om de negativa effekter som ett underskott av solljus har på människors hälsa.

Byggnationen som möjliggörs genom detaljplanen kommer vidare att innebära en oacceptabel insyn i de närliggande trädgårdarna och bostäderna. Detta på grund av

såväl loftgångarna som fönstren och den planerade terrassen. Underlaget i ärendet är inte tillräckligt då det saknas en skiss av gaveln mot radhuslängan 27 A–F.

De planerade källarlocalerna och den nya byggnaden kommer att medföra avsevärda konsekvenser på närliggande bebyggelse i form av sättningar med risk för skador på såväl hus som ledningar i området. Att lastningen planeras att flyttas till Ringgatan som är kraftigt trafikerad innebär både trafik- och miljömässiga problem.

Om detaljplanen ändå antas måste fastigheten Luthagen 27:12 lämna gemensamhetsanläggningen Luthagen ga:3 då den inte är dimensionerad för att hantera dagvattnet och parkeringsbehovet som den nya byggnationen medför.

Karin Watson och Frank Watson har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

De har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Planen kommer att försämra livsmiljön för de boende i kvarteret Dagfrid och i kringliggande kvarter. Trafik- och parkeringsproblemen förvärras, skuggnings-effekterna blir stora med försämrat ljusinsläpp som följd, ljudnivån från det planerade huset och dess terrass kommer att bli störande och den planerade byggnaden passar inte heller in i området rent estetiskt. Därutöver kommer byggprocessen innebära en risk för skador på kringliggande byggnader med hänsyn till markförhållandena.

Elisabeth Watson Jr Straarup och Frederik Watson Jr Straarup har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen

De har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Den nya byggnaden kommer avsevärt att försämra insläppet av dagsljus och medföra en ökad skuggning av bostäderna och lekplatsen i området vilket väsentligt försämrar livskvaliteten. Byggnadens placering och utformning kommer även att innebära en betydande ökad insyn på mycket kort avstånd och dessutom medföra en ökad ljudnivå såväl inne i byggnaden som i trädgården. Därutöver smälter den planerade bebyggelsen inte in i befintlig bebyggelse då den blir betydligt högre än övrig bebyggelse. Byggnaden smälter inte heller in i stadsstråket. Vidare är marken i kvarteret mycket instabil och byggnationen av den nya byggnaden kommer att medföra stora risker på såväl byggnaderna i kvarteret som på den skyddsvärda bebyggelsen på andra sidan Ringgatan. Den planerade lastplatsen och garage-nedfarten längs Ringgatan kommer att försämra den ansträngda trafiksituationen ytterligare.

Anders Linden och Mona Linden har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen

De har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

På grund av höjden på den planerade byggnationen kommer de påverkas av betydande skuggeffekter. I övrigt ansluter de sig till vad Samfälligheten Dagfrid anfört.

Jacqueline Altberg har, som domstolen uppfattat det, yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Hon har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Kvarteret Dagfrid är en sammanhängande enhet med en speciell arkitektur och karaktär. Den nya byggnaden går inte på något sätt i samklang med intilliggande bebyggelse. Dessutom medför den nya byggnaden skuggeffekter och stor insyn i de närliggande trädgårdarna. Den planerade byggnaden upplevs dessutom som allt för

hög och ställer sig utanför kvarteret. Vidare är parkeringsfrågan alltför olöst och det är inte säkerställt att det finns ett tillräckligt skydd mot spridning av brand.

Detaljplanen borde ändras så sätt att den norra vinkeln av huskroppen som vänder sig in mot grannhusen flyttas till Junkilsgatan och att den vinkeln sänks till fyra våningar.

HSB Fyran har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Föreningen har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Den planerade byggnaden kommer att bli 17 meter hög vilket överstiger all bebyggelse i kvarteret och även HSB Fyrans byggnad. Den nya byggnaden kommer att förstöra områdets kvaliteter och karaktär. Den kommer att dominera stadsdelen och överskugga områdets kulturhistoriska byggnationer och karakteristiska byggnader. Den planerade byggnaden kommer genom sin storlek att medföra även andra olägenheter så som försämrade ljus- och solförhållanden, däribland för HSB Fyrans byggnad. Vidare riskerar byggnationen att orsaka skador på HSB Fyrans byggnad.

Brf Enegården har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Föreningen har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Kvarteret Dagfrid utformades i samklang med området Eriksdal vilket innebar att bebyggelsen blev småskalig till sin karaktär. Den planerade byggnaden kommer att bli högre än kringliggande bebyggelse vilket medför betydande skugg effekter och insynsproblem för de kringboende. Vidare harmoniserar inte byggnaden med kringliggande bebyggelse och tar inte heller hänsyn till stadsbilden och kulturmiljön

i området. Lösningen för varutransporterna till butiken är inte tillräckligt analyserad.

Sara Azrang och Hassan Azrang har yrkat att domstolen upphäver kommunens beslut att anta detaljplanen.

De har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Den planerade byggnaden är mycket högre än omgivande byggnader vilket väsentligen kommer förändra deras tillvaro. Till det kommer terrassen som också kommer påverka deras liv drastiskt.

Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd har yrkat att domstolen upphäver kommunens beslut att anta detaljplanen.

Föreningen har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Byggnaden är för hög vilket resulterar i att den dominerar och skymmer intilliggande låga villabebyggelse alltför mycket. Vidare harmoniserar den inte med miljön och parkeringssituationen är inte genomtänkt.

Berit Bergström har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Hon har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Kvarteret Dagfrid består i huvudsak av radhus i två våningar som omgärdar en lekpark. Det planerade femvåningshuset skulle helt förstöra den fina kulturmiljön och kännas malplacerat oavsett utformning. Hus bör enligt forskning inte vara högre än fyra våningar och ligga 20–30 meter ifrån varandra för att undvika förtätning och störande moment i granngemenskapen. Den aktuella byggnaden planerar man i fem våningar och fyra meter från närmsta granne. Parkeringen är samfälligheten

Dagfrids och ska disponeras av butikens kunder under butikens öppettider, övrig tid ska den disponeras av samfälligheten Dagfrids medlemmar. Byggnadens höjd medför en skuggeffekt som drabbar de kringliggande radhusen. Den planerade breddningen av Ringgatan kommer inte att vara tillräcklig för att lastning och lossning till butiken ska kunna ske. Det framgår inte vilka brandtekniska åtgärder som ska hindra spridning av brand. Uppförandet av den planerade byggnaden kan komma att skada byggnaderna runtomkring. Om detaljplanen antas måste fastigheten Luthagen 27:12 lämna samfälligheten Dagfrid. I övrigt ansluter sig hon sig till Samfällighetens Dagfrids överklagande.

Birger Antonsson och Ingrid Krager har yrkat att domstolen upphäver kommunens beslut att anta detaljplanen.

De har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande:

Deras fastighet drabbas av maximal skuggeffekt av den nya byggnaden och insyn i såväl sovrum som trädgård från den planerade terrassen. I kommunens beslut har ingen hänsyn tagits till störande ljud och insyn från terrassen. Deras fastighet kommer dessutom skadas i samband med byggnationen av den nya byggnaden. Därutöver kommer inte den planerade breddningen av Ringgatan vara tillräcklig för att lastning och lossning vid livsmedelsbutiken ska kunna ske på ett tillfredsställande sätt. I övrigt ansluter de sig till vad Samfälligheten Dagfrid har anfört.

Barbro Kvist har yrkat att domstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen samt att domstolen ska hålla syn på platsen.

Till stöd för sina yrkanden har hon anfört i huvudsak följande:

Den planerade byggnaden kommer att innebära att inget solljus når hennes vardagsrum. Det är inte utrett hur man ska hantera parkeringsplatserna vid livsmedelsbutikens vägg eller om man måste stänga av Ringgatan för att genomföra byggnationen. Varken kommunen eller länsstyrelsen har varit på platsen utan bara

godkänt detaljplanen utifrån fastighetsägarens synpunkter. Det aktuella kvarteret består av radhus och ett lägre trevåningshus. Den nya byggnationen kommer att bli som ett torn utanför fönstren.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter för prövningen

Mark- och miljödomstolen ska vid sin prövning av en överklagad detaljplan endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som annars framgår av omständigheterna (13 kap. 17 § PBL). Om domstolen vid prövningen finner att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet.

Domstolen kan normalt inte ändra beslutet, utan det kan bara ske om kommunen har medgett det eller om det är en fråga om ändringar av ringa betydelse. Domstolen har därmed inte möjlighet att ändra detaljplanen på det sätt som Jacqueline Altberg har anfört.

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (1 kap. 2 § PBL). Bestämmelsen ger kommunen möjlighet att inom förhållandevis vida ramar avgöra hur marken inom den egna kommunen ska disponeras. De avvägningar som kommunen har gjort mellan olika samhällsintressen blir, om kommunen har hållit sig inom sitt handlingsutrymme, inte föremål för överprövning. Det innebär att domstolens prövning i praktiken ofta stannar vid en bedömning av om beslutet att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen, se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2014:12.

Vid prövningen enligt PBL ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (2 kap 1 § PBL). Detaljplanen ska vara utformad med skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande (4 kap. 36 § PBL). Planläggning av markområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra en sådan påverkan på omgivningen som

innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt (2 kap. 9 § PBL). Vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (2 kap. 6 § PBL).

Länsstyrelsen kan besluta att överpröva en kommuns beslut att anta en detaljplan (11 kap. 10 § PBL). En överprövning ska göras om kommunens beslut inte är förenligt med de allmänna intressen som anges i bestämmelsen. Om länsstyrelsen har bedömt att planen är godtagbar i en fråga som länsstyrelsen som regional planmyndighet har att bevaka finns det sällan skäl för domstolen att frångå den bedömningen, se MÖD 2014:12 och MÖD 2016:13.

Talerätt

Ett beslut att anta en detaljplan får enligt 13 kap. 8 § PBL och 42 § förvaltningslagen (2017:900) överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot.

Rätt att överklaga enligt 42 § förvaltningslagen anses förutsätta att beslutet antingen påverkar klagandens rättsliga ställning eller rör ett intresse som han eller hon har och som erkänts av rättsordningen. Avgörande för rätten att överklaga är således den effekt som beslutet får för klaganden, jfr NJA 2015 s. 976 och NJA 2017 s. 421. Enligt praxis anses beslut om detaljplaner angå ägare till de fastigheter som ligger inom planområdet eller som gränsar direkt till detta eller endast skiljs åt av en väg. Skulle en fastighet i nära grannskap vara berörd på något särskilt sätt kan även den omständigheten medföra att beslutet angår ägaren så som förutsätts för rätt till överklagande. En sådan omständighet kan vara att den planerade bebyggelsen förutsätter genomfartstrafik vid fastigheten, se t.ex. NJA 2017 s. 421.

Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd äger inte någon fastighet som ligger inom planområdet eller som gränsar direkt till området. Inte heller Brf Enegårdens fastighet ligger inom planområdet eller gränsar direkt till det. Brf Enegårdens

